

Vaccinaties en reisadviezen bij immunosuppressie

Bij de ziekte van Crohn en Colitis Ulcerosa

In deze folder willen we u, als patiënt met de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa, informatie geven over de mogelijkheden van het krijgen van vaccinaties voor een aantal ziektes. Tevens willen we u adviezen geven voor als u op reis gaat.

Achtergrond

Veel IBD-patiënten worden behandeld met afweeronderdrukkende middelen. Voorbeelden van deze medicijnen zijn onder andere azathioprine, purinethol, infliximab, adalimumab, golimumab, vedolizumab en prednisolon / budesonide. Patiënten die behandeld worden met deze medicijnen worden als “immunogecompromitteerd” beschouwd, dat is de officiële term om aan te geven dat de afweer minder actief is. Bepaalde infecties kunnen vervelend verlopen en kunnen lastig behandelbaar zijn als iemand “immunogecompromitteerd” is. Het is mogelijk om je als individu te beschermen (te vaccineren) tegen een aantal van deze infecties. Of dit nuttig is in uw situatie en of u dit wilt kunt u bespreken met uw behandelaar. Het risico op bepaalde infecties verschilt van persoon tot persoon.

Wat is een vaccinatie

Een vaccinatie is een injectie met een ziekteverwekker in een onschadelijke vorm. Uw lichaam zal hierop reageren door het maken van antistoffen. Door deze antistoffen kan uw lichaam snel reageren wanneer het in aanraking komt met de echte ziekteverwekker.

Welke gegevens heeft u nodig?

Om u volledig te kunnen informeren, zodat u samen met uw arts een keuze kunt maken welke vaccinaties u wilt / kunt ontvangen, is het van belang dat uw behandelaar weet of u gevaccineerd bent en waartegen en of u bepaalde ziektes heeft doorgemaakt in het verleden. Uw behandelaar zal enkele bloedbepalingen laten verrichten hiervoor. Daarnaast is de volgende informatie van u nodig. Het is handig als u deze informatie vast achterhaald (bv via uw vaccinatieboekje / uw huisarts / de GGD):

Vaccinatiestatus van u zelf:

- DTP ja / nee; indien ja: wanneer laatste injectie
- BMR ja / nee
- HPV bij vrouwen jonger dan 26 jaar: ja / nee
- Hepatitis A virus ja / nee (alleen van belang indien u reisplannen heeft)
- Hepatitis B virus ja / nee
- Pneumococcen ja / nee
- Tuberculose (BCG) ja / nee
- Doorgemaakte waterpokken (varicella zoster) ja / nee
- Heeft u de jaarlijkse griepvaccinatie gehad?
- Bent u van plan meer dan 2x naar (sub)tropen te reizen

Levend verzwakt vaccin

Er is een aantal vaccins dat niet gegeven kan worden aan de patiënten die afweerderdrukkende middelen gebruiken. Dit zijn de zogeheten "levend verzwakte vaccins". De belangrijkste zijn de BMR (Bof, Mazelen en Rode hond), Varicella (waterpokken), BCG (tuberculose) en "gele koorts vaccin". Dit laatste vaccin wordt gegeven aan reislustige patiënten die vertrekken naar werelddelen zoals Afrika en Zuid-Amerika. Zie tabel 1 voor de lijst met levend verzwakte vaccins.

Wanneer het belangrijk is te vaccineren, moet de toediening van afweerderdrukkende middelen tijdelijk worden onderbroken. Per medicament en per vaccin wordt een advies gegeven over de tijd tussen vaccinatie en (her) start medicatie.

Dode of geïnactiveerde vaccins

Dode of geïnactiveerde vaccins zijn o.a. influenza (griep), pneumococcon (luchtweginfecties en hersenvliesontsteking). Deze vaccins zijn toegestaan, maar zijn bij patiënten die worden behandeld met afweerderdrukkende middelen mogelijk minder effectief. Zie tabel 2 voor de lijst met dode of geïnactiveerde vaccins.

- Gele koorts (Stamaril)
- Varicella zoster (variQuin)
- Bof-/mazalen-/rubellavaccin (BMR-vaccin, Priorix)
- BCG Bacillus Calmette-Guérin
- Rotavirus
- Typhod Ty21a
- Vaccinia
- Levend influenza vaccin
- Varicella
- Oraal polio

Tabel 1: Levend verzwakte vaccins

- Difterie
- Tetanus toxoïd
- Acellulair kinkhoest (acellular pertussis)
- Geïnactiveerd parenteraal poliovirus
- Influenza (Influvac; Vaxigrip)
- Meningokokken polysaccharide
- Pneumokokken polysaccharide (Prevanar)
- Recombinant hepatitis B vaccin (Engerix-B; Engerix-B Junior; HBVAXPRO)
- Hepatitis A vacciin (Avaxim; Epaxal Berna; Havrix 1440; Havrix Junior; Vaqta Junior)
- Parenteraal typhoid (Salmonella typhi Vi polysaccharide) (Typherix; Typhim Vi)
- Humaan papilloma virus
- Geïnactiveerd tick-borne encephalitis vaccins
- Haemophilus influenzae B-vaccin (Act-Hib)
- Poliomyelitisvaccin (Poliomyelitisvaccin)
- Rabiësvaccin (Rabiësvaccin Mérieux)
- Tekenmeningo-encefalitis
- Cholera

Tabel 2: Niet levende vaccins

Aanvullende informatie

Pneumococcen

IBD patiënten die worden behandeld met afweënderdrukkende middelen, hebben een verhoogd risico op infecties van de bovenste luchtwegen. Longontsteking veroorzaakt door de pneumokok is een dergelijke infectie. Er bestaat een vaccinatie tegen een aantal typen pneumokok. Na een vaccinatie bent u dus gedeeltelijk beschermd. Aangezien het een ziekte is met een potentieel ernstig beloop is het raadzaam te vaccineren bij gebruik van afweënderdrukkende middelen.

Kosten

Het is in Nederland niet standaard geregeld dat u de kosten van vaccinaties vergoed krijgt. Informeer u hiernaar bij uw verzekeraar.

Indien u bepaalde vaccinaties nodig heeft vanwege reisplannen (bv. gele koorts vaccinatie), dan worden deze vaccinaties bijna nooit vergoed.